

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2015-06-09 Dnr UFV 2015/481
N2015/2191/J

NÄRINGSDEPARTEMENTET

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
S:t Olofsgatan 10 B

Handläggare:
Mattias Bolkéus Blom

Telefon:
018-471 18 91

www.uu.se

mattias.blom@uadm.uu.se

**Yttrande rörande remissen Attraktiv, innovativ och hållbar
– strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och
trädgårdsnäring (SOU 2015:15)**

Uppsala universitet har anmodats att yttra sig över rubricerad remiss. Bifogat yttrande har utarbetats av docent Ann Grubbström och docent Susanne Stenbacka, Kulturgeografiska institutionen. Universitetet överlämnar härmed expertgruppens yttrande.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad prorektor i närvaro av universitetsdirektör Katarina Bjelke efter föredragning av utbildningsledare Mattias Bolkéus Blom. Närvarande därutöver var biträdande universitetsdirektören Per Abrahamsson och Uppsala studentkårs ordförande Caisa Lycken.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'AM'.

Anders Malmberg

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mattias Bolkéus Blom'.

Mattias Bolkéus Blom

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
S:t Olofsgatan 10 B

Handläggare:
Mattias Bolkéus Blom

Telefon:
018-471 18 91

www.uu.se

mattias.blom@uadm.uu.se

Beredning med:

Ann Grubbström
Kulturgeografiska inst.

Susanne Stenbacka
Kulturgeografiska inst.

YTTRANDE

2015-06-09 Dnr UFV 2015/481
N2015/2191/J

NÄRINGSDEPARTEMENTET

Yttrande rörande remissen Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring (SOU 2015:15)

Övergripande synpunkter

Jordbruks- och trädgårdsnäringen är en integrerad del av vår landsbygdsmiljö. Om dessa näringar betraktas som en separat del så får det konsekvenser inte bara för branschen utan också för landsbygden som helhet. Utvecklingen av lantbruksenheter påverkar landsbygdens utseende och innehåll och i förlängningen förutsättningar och intresse för att bo och vistas i dessa miljöer, som utgör svensk landsbygd. Branschens utveckling avseende konkurrenskraft kommer att få konsekvenser för det som brukar betecknas ”en levande landsbygd”. Det är expertgruppens bedömning att detta förhållande inte beaktas i utredningen, samt att fortsatt forsknings- och utredningsverksamhet bör inriktas också mot den geografiska kontexten.

Strukturomvandling

Större enheter innebär att de som är verksamma inom näringen och som är intresserade av att driva sitt företag under andra premisser än det storskaliga riskerar att slås ut. Det råder hos många lantbrukare tveksamhet inför att vara en del av en sådan strukturomvandling, då det påverkar boendemiljön och landsbygdens funktion som livsmiljö; boende och rekreation. Då lantbrukare självklart är företagare med olika mål och strategier bör det även fortsatt finnas utrymme att bedriva lantbruk och trädgårdsnäring under skilda former, i större eller mindre skala. Vad gäller arrendeavtal söker lantbrukare som äger sin mark flexibilitet som gör det möjligt att arrendera ut mark i väntan på att till exempel barn ska ta över verksamheten.

Forskning visar att unga på lantbruksgymnasium är intresserade av en fortsatt bana i näringen, men att de ser framtida

svårigheter att verka inom branschen på grund av strukturrationalisering, förstådd som en utveckling mot större enheter. Det innebär inte bara att det är svårt att köpa en gård/verksamhet, utan också att det är svårt att ta över en verksamhet som redan finns inom familjen. En bedömning är att en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring behöver kunna utvecklas under andra premisser än genom strukturrationalisering.

Lantbrukare om konkurrens

Forskning visar att lantbrukare gärna producerar utifrån en lagstiftning som gynnar såväl natur- och miljövärden som etisk djurhållning. Det största problemet, enligt lantbrukarna, är att de inte konkurrerar på samma villkor som, i första hand, övriga Europa. I Sverige innebär lagstiftningen till exempel att den svenska produktionen ger en lägre klimatpåverkan – men på marknaden konkurrerar man med företagare som inte verkar inom samma lagstiftning och som därmed kan producera till lägre priser.

Forskning

En del av forskningen bör bedrivas mot ökad konkurrenskraft, men en del av forskningen bör också bedrivas med utgångspunkten att lantbruken och trädgårdsnäringen är en del av landsbygden och landsbygdsutvecklingen. En separerad forskning som inte synliggör sammanhanget – lantbrukens betydelse för landsbygdens utseende och innehåll – riskerar att skjuta förbi målet om en levande landsbygd. På sid. 158 i utredningen anges att en ökning av produktionen i primärledet gynnar företag i kringliggande verksamheter. Det är en betydelsefull anmärkning, men som främst gäller den ekonomiska kontexten. Vi efterlyser liknande angreppssätt vad gäller den fysiska och sociala kontexten.

Angående föreslaget uppdrag till SLU att arbeta fram ett särskilt program för industridoktorander (s. 137) så är det viktigt att beakta möjligheten att doktoranderna också kan vara antagna vid andra universitet/högskolor för att vidga perspektiven och i större utsträckning möjliggöra tvärvetenskapliga angreppssätt. Generellt är det begripligt att SLU ses som ett naturligt centrum för denna forskningsinriktning, men det är viktigt att forskningen också bedrivs inom andra vetenskapliga miljöer.